

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W POMOCY SPOŁECZNEJ W PYTANIACH I ODPOWIEDZIACH

Michał Bochenek

**EDYTOWALNE WZORY DOSTĘPNE
NA STRONIE INTERNETOWEJ**

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W POMOCY SPOŁECZNEJ W PYTANIACH I ODPOWIEDZIACH

Michał Bochenek

BIBLIOTEKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 kwietnia 2019 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

JustLuk

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie

Krystyna Szych – JustLuk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-686-8

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wstęp	15
Część I	
Zagadnienia ogólne oraz proces przetwarzania danych osobowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej	21
1. Słownik RODO – najważniejsze pojęcia z zakresu ochrony danych osobowych w pomocy społecznej	21
2. Zasady przetwarzania danych osobowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej	28
3. Procedura administracyjna w pomocy społecznej w świetle RODO	29
4. Administrator danych osobowych	32
5. Inspektor ochrony danych	39
6. Umowy o powierzeniu przetwarzania danych osobowych ...	47
Część II	
Pytania i odpowiedzi	63
1. Czy OPS jest uprawniony do przesłania do schroniska kopii decyzji o skierowaniu?	63
2. Czy OPS może udzielić na wniosek ARiMR informacji o osobie, która korzysta ze świadczeń pomocy społecznej?	65
3. Jaka jest podstawa prawna do pozyskania przez DPS danych dotyczących wysokości świadczenia emerytalno-rentowego mieszkańca tego domu?	67

4. Czy konieczne jest przedstawienie klauzuli informacyjnej podczas przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego na zlecenie innego OPS?	69
5. Czy w opisanej sytuacji konieczne jest uzyskanie zgody na przetwarzanie danych osobowych?	72
6. Czy klauzula informacyjna powinna być dołączona do wywiadów środowiskowych?	74
7. Czy GOPS, przekazując dane osób korzystających z pomocy społecznej do innego MOPS, w celu wydania żywności przez MOPS, powinien zawierać umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych?	76
8. Czy DPS jest zobowiązany do udostępnienia na dysku zewnętrznym nagrania z monitoringu wizyjnego rodzicom podopiecznego, którzy podejrzewają, że opieka sprawowana jest w niewłaściwy sposób?	77
9. Czy OPS, organizując szkolenie, powinien uzyskać od uczestników szkolenia zgody na przetwarzanie danych osobowych?	80
10. Czy DPS powinien uzyskać od mieszkańców zgody na przetwarzanie danych osobowych w celu umieszczenia imienia i nazwiska mieszkańca na drzwiach pokoju?	82
11. Jak powinno wyglądać upoważnienie w sprawie udostępniania danych o stanie zdrowia mieszkańca DPS? ...	84
12. Kto jest administratorem niżej wskazanych zbiorów danych – wójt czy GOPS?	85
13. Czy w świetle RODO dopuszczalne jest kopiowanie dowodów osobistych mieszkańców DPS?	87
14. Czy skarbnik gminy ma prawo dostępu do danych osobowych gromadzonych w OPS?	90
15. Czy ADO powinien wypełniać obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 ust. 1 RODO?	92
16. Czy właściwe jest powołanie dla DPS podstawy przetwarzania danych z monitoringu wizyjnego w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. f RODO?	95

17. Czy OPS powinien uzyskiwać zgody od wnioskodawców na przetwarzanie danych osobowych w związku z postępowaniami w sprawach przyznawania świadczeń z pomocy społecznej?	97
18. Czy PCPR i MOPS podczas przyjmowania wniosków od interesantów powinny zbierać również zgody na przetwarzanie danych osobowych?	99
19. Czy za każdym razem – przy kolejnych wnioskach o świadczenia z pomocy społecznej lub o świadczenia rodzinne – organ ma wobec tej samej strony obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 RODO?	101
20. Czy zeszły, w którym wpisuje się imię i nazwisko mieszkańca DPS, imię i nazwisko gościa oraz stopień pokrewieństwa, powinien być ujęty w rejestrze czynności przetwarzania?	104
21. Jak zgodnie z RODO należy uregulować stosowanie monitoringu w DPS?	105
22. Czy do każdego wniosku składanego w OPS powinna być stosowana klauzula informacyjna RODO?	109
23. Czy jest zgodne z RODO wysłanie z mieszkańcem DPS (nieprzytomnym lub niezdolnym do samodzielnej egzystencji) do szpitala dokumentacji medycznej bez pomocy pracownika DPS?	110
24. Jeżeli organ występuje z wnioskiem o udostępnienie danych osobowych w celu spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa, to na jaki konkretny przepis powinien się powołać?	112
25. Jak sformułować informację na stronie profilowej SP ZOZ?	113
26. Czy OPS powinien spełniać obowiązek informacyjny względem beneficjentów?	115
27. Czy OPS powinien zawierać umowy o powierzeniu przetwarzania danych z DPS lub PCPR?	117
28. Czy OPS powinien zawrzeć ze spółdzielnią mieszkaniową lub DPS umowy o powierzenie przetwarzania danych osobowych?	118

29. Czy OPS powinien zawrzeć z bankiem umowę o powierzenie przetwarzania danych osobowych beneficjentów świadczeń, którym dokonuje wypłat?	121
30. Czy OPS powinien zawrzeć ze schroniskiem dla osób bezdomnych umowę o powierzenie przetwarzania danych osobowych?	124
31. Czy z psychologiem i prawnikiem w OPS, zajmującymi się poradnictwem dla beneficjentów, należy zawrzeć umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych?	127
32. Jaką podstawę prawną należy wskazać we wniosku o udostępnienie danych osobowych ze zbioru danych kierowanych przez GOPS np. do ZUS-u, KRUS-u czy innego OPS?	129
33. Jakie umowy powinny zawrzeć powiatowe urzędy pracy z OPS w zakresie udostępniania danych osobowych o klientach, które zgromadzone są w systemie SEPI?	129
34. Czy należy spełnić obowiązek informacyjny wobec sprawcy lub ofiary przemocy w związku z procedurą niebieskiej karty?	132
35. Czy w związku z wejściem w życie RODO miejsko-gminny OPS powinien uzyskać zgody na przetwarzanie danych osobowych przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, z którymi ma zawarte umowy na dostawę towarów i usług?	135
36. Czy według RODO administrator ma obowiązek uzyskać zgodę na przesyłanie beneficjentowi świadczeń informacji w formie e-mail, SMS?	137
37. Czy każda osoba wnioskująca o pomoc i wsparcie od PCPR powinna otrzymać klauzulę informacyjną?	139
38. Jakie obowiązki ma OPS w związku z wejściem w życie RODO w zakresie danych klientów?	141
39. Czy OPS powinien zawrzeć z bankiem umowę o powierzenie przetwarzania danych osobowych osób, których dane przekazuje w celu wypłaty przyznanych tym osobom świadczeń?	143
40. Jakie dokumenty powinien opracować i posiadać GOPS w związku z wejściem w życie RODO?	146

Część III

Dokumentacja dotycząca przetwarzania danych osobowych w jednostce pomocy społecznej – przykład	149
Polityka ochrony danych osobowych	149
Załącznik nr 1. Instrukcja zarządzania systemem informatycznym (IZSI) służącym do przetwarzania danych osobowych	172
Załącznik nr 2. Oświadczenie o zapoznaniu się z treścią polityki ochrony danych osobowych	203
Załącznik nr 3. Postępowanie w zakresie udzielenia upoważnienia do przetwarzania danych osobowych	203
Załącznik nr 4. Postępowanie dotyczące sporządzania rejestru czynności przetwarzania danych oraz rejestru kategorii czynności przetwarzania danych	212
Załącznik nr 5. Postępowanie w zakresie zawierania umów lub porozumień w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych	213
Załącznik nr 6. Wzór klauzuli informacyjnej w przypadku zbierania danych od osoby, której dane dotyczą	216
Załącznik nr 7. Wzór klauzuli informacyjnej w przypadku zbierania danych w sposób inny niż od osoby, której dane dotyczą	218
Załącznik nr 8. Postępowanie dotyczące wniosku obywatela w zakresie przysługujących mu praw	220
Załącznik nr 9. Zgoda na przetwarzanie danych osobowych ...	227
Załącznik nr 10. Postępowanie w przypadku naruszenia ochrony danych osobowych	228

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- KPP – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 389)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
- RODO – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze zm.)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47)
- u.c. – ustawa z 12.12.2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094 ze zm.)

u.f.p.	– ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
u.o.d.o.	– ustawa z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. poz. 1000 ze zm.)
u.p.p.w.d.	– ustawa z 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.)
u.p.s.	– ustawa z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.)
u.s.g.	– ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.)
u.s.p.	– ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 511 ze zm.)
u.ś.o.z.	– ustawa z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1510 ze zm.)
u.ś.r.	– ustawa z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

BIP	– Biuletyn Informacji Publicznej
Dz.U.	– Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	– Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
M.P.	– Monitor Polski

Inne

ADO	– administrator danych osobowych
ASI	– administrator systemu informatycznego
DPS	– dom pomocy społecznej
GOPS	– gminny ośrodek pomocy społecznej
IOD	– inspektor ochrony danych
IZSI	– instrukcja zarządzania systemem informatycznym
JOPS	– jednostki organizacyjne pomocy społecznej
KRUS	– Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

MOPS	– miejski ośrodek pomocy społecznej
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OPS	– ośrodek pomocy społecznej
OSL	– organizator społeczności lokalnej
PBI	– polityka bezpieczeństwa informacji
PCPR	– powiatowe centrum pomocy rodzinie
SA	– sąd apelacyjny
SKO	– samorządowe kolegium odwoławcze
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
UODO	– Urząd Ochrony Danych Osobowych
US	– urząd skarbowy
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny
ZUS	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WSTĘP

Od 25.05.2018 r. w krajowym porządku prawnym zastosowanie znajduje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie w sprawie danych osobowych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze zm.), zwane dalej także „RODO” lub „rozporządzenie”. W konsekwencji m.in. jednostki organizacyjne pomocy społecznej mają obowiązek zapewnienia skutecznego stosowania przepisów RODO. W tym celu konieczne stało się, poza uchwaleniem nowej ustawy z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. poz. 1000 ze zm.), dokonanie licznych zmian w regulacjach wewnętrznych JOPS, np. w politykach bezpieczeństwa informacji.

Niewątpliwie w pomocy społecznej przetwarza się dane osobowe osób fizycznych w bardzo rozległym zakresie. Będą to nie tylko dane dotyczące imienia, nazwiska, miejsca zamieszkania czy numeru PESEL. Często przetwarzane będą tzw. dane wrażliwe (np. dotyczące stanu zdrowia, sytuacji majątkowej, uzależnień), wymienione w art. 9 ust. 1 RODO. Mogą to być: dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne (np. pomoc dla uchodźców; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d u.c., dane dotyczące zdrowia (zob. np. art. 7 pkt 6 u.p.s.; pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby), dane

dotyczące sytuacji ekonomicznej, bytowej, finansowej, zawodowej. Wystarczy wskazać na art. 7 u.p.s., aby przekonać się, jakie dane przetwarza się np. w ośrodku pomocy społecznej. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznościami, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d u.c.; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu lub narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Regulowanie w JOPS – w politykach bezpieczeństwa informacji – zasad przetwarzania danych osobowych trzeba dokonywać *ad casum*. Na poziomie wewnętrznym JOPS warto uwzględnić:

- 1) czy istotą zadania jest przetwarzanie danych osobowych – jako przykład takiego zadania można wskazać prowadzenie rejestrów, statystyk, sprawozdań;
- 2) czy z zadania określonego w przepisach prawa materialnego w sposób precyzyjny można wywieść konieczność przetwarzania określonych danych osobowych;
- 3) w przypadku, gdy z zadania nie można wyinterpretować, jakie dane osobowe są przetwarzane podczas jego wykonywania, konieczne wydaje się doprecyzowanie w PBI, aby można było ustalić konieczność przetwarzania precyzyjnie określonych danych.

Nie można nie zauważyć, że duży zakres spraw z zakresu pomocy społecznej wymaga zastosowania procedury administracyjnej. Stosownie do art. 106 ust. 1 u.p.s. przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Wyjątki od tej zasady to udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samo-

pomocy, klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznanie biletu kredytowanego. Odnośnie do przetwarzania danych osobowych w postępowaniach administracyjnych warto zacytować zachowujący zdaniem autora aktualność pogląd wyrażony w wyroku NSA z 13.12.2011 r., I OSK 521/11, LEX nr 1149385, w którym wskazano, że „(...) mimo braku w przepisach k.p.a. upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, noszącego cechy upoważnienia o charakterze generalnym, należy przyjąć, że przetwarzanie danych osobowych przez organ administracji dla celów prowadzonego postępowania jest niezbędne dla wykonania uprawnień i obowiązków przyznanych organowi w przepisach k.p.a. Tym samym także przetwarzanie danych jest niezbędne dla wykonania uprawnień organu administracji publicznej w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadaje przepis art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych i jako takie jest działaniem dopuszczalnym”. Aktualnie taka podstawa znajduje się w art. 6 ust. 1 lit. c RODO. Powyższe oznacza, że organ nie musi żądać od strony postępowania administracyjnego udzielenia zgody na przetwarzanie danych osobowych w toku postępowania, jak również, że nie ma potrzeby tworzenia szczególnych podstaw prawnych w ustawach pozwalających na przetwarzanie danych w toku postępowań administracyjnych. Dodatkowo w przypadku, gdy oprócz art. 63 k.p.a. przepisy konkretnej ustawy prawa materialnego, np. ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych zawierają dodatkowy katalog danych, który ma być dołączony do wniosku, nie jest konieczne dodawanie odrębnego blankietowego przepisu, że organ, rozpatrując ten wniosek, przetwarza dane osobowe, które zawarte są we wniosku. W przypadku prowadzonego już postępowania administracyjnego, w tym postępowania wyjaśniającego, zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego organ, dążąc do wyjaśnienia sprawy, zbiera dowody. Stanowi to wystarczającą przesłankę do przetwarzania danych osobowych stron i uczestników postępowania.

Trzeba też zauważyć częstą praktykę powierzania przez JOPS realizacji zadań podmiotom zewnętrznym. Zgodnie z art. 25 ust. 1 u.p.s. organy administracji rządowej i samorządowej mogą zlecać realizację zada-

nia z zakresu pomocy społecznej, udzielając dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania np. organizacjom pozarządowym. Zlecenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu konkursu ofert. W kontekście przetwarzania danych osobowych podmiotem odpowiedzialnym za przetwarzanie tych danych jest podmiot przyjmujący zlecenie. W sytuacji, gdy podmiot ten udziela świadczeń w prowadzonej przez siebie jednostce organizacyjnej pomocy społecznej (pojęcie zdefiniowane w art. 6 pkt 5 u.p.s.), administratorem danych osobowych jest ta jednostka organizacyjna, np. dom pomocy społecznej, ośrodek wsparcia. Podmiot przyjmujący zlecenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej jest niezależny od organu udzielającego zlecenia, z tego względu jest odrębnym administratorem danych osobowych.

Z uwagi na szeroki krąg podmiotów przetwarzających dane osobowe osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ale też innych osób, do których ustawa ma zastosowanie, np. osób ponoszących odpłaty za pobyt innej osoby w domu pomocy społecznej, osób korzystających z usług w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, trzeba stosować upoważnienia dotyczące przetwarzania danych osobowych, mające zastosowanie do wszystkich podmiotów wykonujących zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, wskazanych w art. 2 ust. 2 u.p.s.

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych umożliwia przyjęcie przez państwo członkowskie ograniczeń zakresu obowiązków i praw przewidzianych w niektórych przepisach rozporządzenia, m.in. w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Pożądane jest tym samym umożliwienie realizacji obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 RODO, w celu udzielania świadczeń, o których mowa w art. 106 ust. 2 u.p.s. oraz udzielania usług w ośrodkach wsparcia, rodzinnych domach pomocy, mieszkaniach chronionych i domach pomocy społecznej poprzez umieszczenie informacji o przetwarzaniu danych osobowych w widocznym miejscu w budynku, w którym udzielane są świadczenia. Taki sposób realizacji obowiązków informacyjnych będzie więc dotyczył udzielania świadczeń, które nie są przyznawane

decyzją administracyjną oraz świadczeń w formie usług udzielanych w jednostkach organizacyjnych przez te jednostki.

Zgodnie z motywem 1 RODO ochrona osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych jest jednym z praw podstawowych. Artykuł 8 ust. 1 KPP oraz art. 16 ust. 1 TFUE stanowią, że każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących. Artykuł 8 KPP wskazuje natomiast, że każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu. Niniejsza publikacja będzie zatem wymierną pomocą w realizacji RODO w JOPS.

Część I

ZAGADNIENIA OGÓLNE ORAZ PROCES PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Słownik RODO – najważniejsze pojęcia z zakresu ochrony danych osobowych w pomocy społecznej

Specyfika zadań wykonywanych przez JOPS oraz obserwacje praktycznego działania tych jednostek pozwalają na określenie przykładowego, aczkolwiek obszernego katalogu definicji i pojęć stosowanych szczególnie w lokalnych politykach bezpieczeństwa informacji. Ponadto, co istotne szczególnie w pomocy społecznej, podkreślenia wymaga konieczność stosowania zasady przejrzystości. Zatem wszelkie definicje i informacje formułowane w JOPS, a kierowane do ogółu społeczeństwa lub konkretnej osoby (np. wnioskodawcy o świadczenie z pomocy społecznej w OPS), której dane dotyczą, powinny być: zwięzłe, łatwo dostępne i zrozumiałe. Powinny być formułowane jasnym i prostym językiem, a w stosownych przypadkach, dodatkowo wizualizowane. Informacje te mogą być przekazywane w formie elektronicznej, np. za pomocą strony internetowej, gdy są kierowane do ogółu społeczeństwa na obszarze działania danej jednostki. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy duża liczba podmiotów i złożoność technologiczna działań sprawiają, że osobie, której dane dotyczą,

trudno jest dowiedzieć się i zrozumieć, czy dotyczące jej dane osobowe są zbierane, przez kogo oraz w jakim celu.

Poniżej przedstawiono najważniejsze definicje z zakresu omawianej tematyki.

1. Administrator danych osobowych (ADO) – reprezentowany przez dyrektora, podejmującego czynności administratora danych osobowych.
2. Administrator systemu informatycznego (ASI) – wyznaczona przez ADO osoba odpowiedzialna za sprawne funkcjonowanie systemu informatycznego w, Rolę administratora systemu pełni informatyk lub osoba go zastępująca bądź osoba lub podmiot wykonujący usługi na rzecz ADO w zakresie obowiązków ASI.
3. Anonimizacja – proces przetwarzania treści poprzez usunięcie informacji pozwalających na identyfikację osób fizycznych.
4. Audyt bezpieczeństwa – czynności formalne mające na celu sprawdzenie, czy dane dokumenty lub systemy przetwarzania informacji spełniają założenia PBI.
5. Autentyczność informacji – zasada, zgodnie z którą tożsamość osób lub zasobu jest taka, jak deklarowana; autentyczność dotyczy: użytkowników, procesów, systemów i informacji.
6. Bezpieczeństwo informacji – zapewnienie odpowiedniego poziomu poufności, integralności i dostępności informacji, ochrona informacji przed nieautoryzowanym dostępem, modyfikacją, zatajeniem, kradzieżą i zniszczeniem.
7. Bezpowrotne niszczenie informacji – działania zapewniające, że (przy określonych założeniach pracochłonności) informacja nie może być odzyskana z nośników, na których była zapisana. Obejmuje to również zniszczenie poprzez fizyczne uszkodzenie nośników danych w stopniu uniemożliwiającym ich późniejsze odtworzenie przez osoby niepowołane przy zastosowaniu powszechnie dostępnych metod.
8. Dane – zapisy w formie elektronicznej lub papierowej będące reprezentacją informacji.
9. Dane osobowe – dane osobowe w rozumieniu przepisu art. 4 pkt 1 RODO, informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej; możliwa do zidentyfikowania osoba

- fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej; ilekroć w niniejszej Polityce mowa jest o danych osobowych należy przez to rozumieć również zbiór danych.
10. Dane wrażliwe (wrażliwe dane osobowe) – dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz dane genetyczne, dane biometryczne przetwarzane w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub dane dotyczące zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby.
 11. Dokument elektroniczny – dokument utrwalony na nośnikach magnetycznych, optycznych lub w pamięci układów elektronicznych.
 12. Dostęp zdalny do sieci wewnętrznej – zapewnienie możliwości połączenia się do sieci określonym użytkownikom pracującym na komputerach podłączonych do sieci Internet poza siecią wewnętrzną.
 13. Dostępność informacji – informacja jest dostępna i możliwa do wykorzystania na każde autoryzowane żądanie, w założonym czasie.
 14. Dziennik ewidencji kopii bezpieczeństwa – dokument zawierający opis wszystkich czynności związanych z tworzeniem oraz weryfikacją kopii bezpieczeństwa.
 15. Hasło użytkownika – specjalny, znany wyłącznie użytkownikowi, ciąg znaków umożliwiający uwierzytelnienie użytkownika w systemie przetwarzania informacji.
 16. Identyfikator użytkownika – nazwa użytkownika w systemie przetwarzania informacji.
 17. Incydent bezpieczeństwa – naruszenie bezpieczeństwa prowadzące do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utracenia, zmodyfikowania, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych. Jest to także sytuacja kryzysowa związana z nieautoryzowanym dostę-

Opracowanie stanowi analizę sposobu stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS).

Czytelnicy odnajdą tu komentarz do wybranych przepisów rozporządzenia w aspekcie statutowych zadań, które wykonują JOPS, oraz obszerny katalog pytań i odpowiedzi odzwierciedlających praktyczne trudności w stosowaniu RODO. Autor odnosi się do aktualnego stanu prawnego, uwzględniając również oczekującą na wejście w życie ustawę o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania przedstawianego rozporządzenia.

Publikacja zawiera wzory dokumentów dostępne w wersji elektronicznej do pobrania ze strony www.rodopomocspoleczna.wolterskluwer.pl po wpisaniu zamieszczonego w książce kodu aktywacyjnego. Wzory można modyfikować i dostosowywać do indywidualnych potrzeb.

Książka jest przeznaczona dla kierowników i pracowników JOPS, w szczególności ośrodków i domów pomocy społecznej.

Michał Bochenek – administratywista, prawnik; absolwent studiów doktoranckich w zakresie prawa; były orzecznik w samorządowym kolegium odwoławczym; pracownik, kierownik i dyrektor w jednostkach sektora finansów publicznych, w tym w ośrodku pomocy społecznej; specjalista w dziedzinie prawa administracyjnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz przepisów dotyczących pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego; autor wielu publikacji im poświęconych oraz prelegent na konferencjach naukowych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8160-686-8

CENA 119 ZŁ (W TYM 5% VAT)